

Datum: 5.6.2007

Številka: 007-42/2007/2

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
peter.pavlin@gov.si

EVA: 2007-2011-0011, vaša št.: 007-165/2007/8 z dne 31.5.2007

Zadeva: Pripombe na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državnem tožilstvu

Spoštovani,

prejeli smo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državnem tožilstvu - EVA: 2007-2011-0011 z dne 31.5.2007, (v nadaljevanju: predlog spremembe zakona).

Informacijski pooblaščenec na podlagi 1. odstavka 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 86/04 in 113/05, v nadaljevanju ZVOP-1) daje predhodna mnenja ministrstvom, državnemu zboru, organom samoupravnih lokalnih skupnosti, drugim državnim organom ter nosilcem javnih pooblastil o usklajenosti določb predlogov zakonov ter ostalih predpisov z zakoni in drugimi predpisi, ki urejajo osebne podatke.

Kot izhaja iz predloga zakona, je z vidika varstva osebnih podatkov pomembna le določba 1. člena predloga spremembe zakona, ki določa, da se v Zakonu o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 34/07 – UPB3 in 40/07) za petim odstavkom 12. člena doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

"Državno tožilstvo ima na podlagi tega zakona ali drugih zakonov, ki določajo njegove naloge in pristojnosti, zaradi obravnavanja in reševanja posamezne zadeve pravico do neposrednega in brezplačnega elektronskega dostopa do evidence zaprtih oseb, kazenske evidence, evidence kazenskih točk, evidence prekrškov in vseh javnih knjig, registrov in drugih uradnih evidenc, ki jih upravljajo organi javnega sektorja v informatizirani obliki. V navedene zbirke podatkov dostopa z navedbo osebnega imena in naslova prebivališča obdolženca, obtoženca ali stranke sodnega postopka ter opravilne številke zadeve državnega tožilstva. Državno tožilstvo lahko v podatke iz zbirk podatkov vpogleda, jih kopira, prepíše ali izpiše ter nadalje obdeluje v postopkih, kjer izvršuje svoje zakonsko določene naloge in pristojnosti."

Iz dikcije predlaganega člena in obrazložitve izhaja, da ima državno tožilstvo zaradi obravnavanja in reševanja posamezne zadeve pravico do neposrednega in brezplačnega elektronskega dostopa do evidence zaprtih oseb, kazenske evidence, evidence kazenskih

točk, evidence prekrškov in vseh javnih knjig, registrov in drugih uradnih evidenc, ki jih upravljajo organi javnega sektorja v informatizirani obliki.

Predlagatelj zakona torej očitno ocenjuje, da bo z vidika varstva osebnih podatkov načelo sledljivosti posredovanja osebnih podatkov, v kolikor zbirke podatkov vsebujejo osebne podatke (oz. so zbirke osebnih podatkov), zagotovljeno že s tem, da bo državno tožilstvo v navedene zbirke podatkov dostopalo z navedbo osebnega imena in naslova prebivališča obdolženca, obtoženca ali stranke sodnega postopka ter opravilne številke zadeve državnega tožilstva. Državno tožilstvo pa bo lahko v podatke iz navedenih zbirk podatkov vpogledalo, jih kopiralo, prepisalo ali izpisalo ter nadalje obdelovalo v postopkih, kjer izvršuje svoje z zakonom določene naloge in pristojnosti.

Zaradi izrazite občutljivosti obravnavane problematike Informacijski pooblaščenec ocenjuje, da bi bilo potrebno že v predlog zakona vnesti dodatne kavele pri zavarovanju dostopa do občutljivih osebnih podatkov, med katere po določbi 19. točke 6. člena ZVOP-1 sodijo tudi podatki o vpisu ali izbrisu v ali iz kazenske evidence, ali v prekrškovne evidence. Ker je način in konkretizacija zavarovanja osebnih podatkov že po določbi 24. in 25. člena ZVOP-1 prepuščena ureditvi s podzakonskim predpisom (notranji akt upravljavca osebnih podatkov), Informacijski pooblaščenec paralelno ocenjuje, da bi bila tudi v tem primeru potrebna podrobnejša ureditev v podzakonskem predpisu, ki bi imel višjo hierarhično veljavo kot zgolj interni pravilnik pri upravljavcu in bi seveda veljal kot pravilo za vse uporabnike kazenske evidence, ne samo za državne tožilce, temveč tudi za sodišče in pravobranilce, ko in če vodijo zadeve, pri katerih vpogled v te evidence potrebujejo¹. Če bo zakonodajalec v več specialnih zakonov vnesel takšno določbo, za kar menimo seveda, da je potrebno in primerno, ne vidimo razloga, da to na koncu ne bi uredili zgolj z enim samim pravilnikom za vse pravosodne in upravne organe. Vsi obravnavani registri pa sodijo v pristojnost Ministrstva za pravosodje.

Ker gre za izrazito tehnično ureditev dostopa, bi bilo v predlogu zakona potrebno po našem mnenju določiti, da pri dostopu do kazenske evidence, evidence prekrškov in vseh drugih evidenc, ki vsebujejo občutljive osebne podatke, način dostopa in sistem zavarovanja s pravilnikom določi minister za pravosodje, in sicer po pridobitvi predhodnega soglasja Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju Pravilnik).

Informacijski pooblaščenec ugotavlja, da je potrebno (tudi nivojsko) omejiti dostop do občutljivih osebnih podatkov, predvsem glede na namen izvedenega dostopa. Predlog zakona namreč omogoča državnim tožilcem praktično neomejen dostop do zbirk osebnih podatkov, ki jih vodi javni sektor, kar izrecno vključuje tudi kazensko evidenco in evidenco zaprtih oseb. Informacijski pooblaščenec ocenjuje, da mora zakon zagotoviti nujne kavele, ki ne bodo dopustile nastanka situacije, ki bi pomenila veliko možnost za zlorabo varstva osebnih podatkov in bi ne nazadnje rezultirala tudi v večji represiji in nastanku škode posameznikom, na katere se osebni podatki nanašajo. Informacijski pooblaščenec ocenjuje, da bi pomanjkljiv in nedodelan predlog lahko bil tudi v nasprotju s sistemskimi določbami varstva osebnih podatkov, torej z ZVOP-1, in tudi Direktivo 95/46/ES (Uradni list L 281, 23.11.1995, v nadaljevanju Direktiva 95/46/ES). Po določbi 3. odstavek 22. člena ZVOP-1 mora upravljavec za vsako posredovanje osebnih podatkov zagotoviti, da je mogoče pozneje ugotoviti, kateri osebni podatki so bili posredovani, komu, kdaj in na kakšni podlagi (tako

---

¹ Če ste imeli tudi pri pripravi Zakona o državnem pravobranilstvu, 12. člen, na katerega smo vam že podali pripombe, v mislih dostopanje pravobranilcev tudi do kazenske in prekrškovne evidence, naj te pripombe veljajo tudi za predlog tega zakona.

imenovana sledljivost). *Ratio legis* omenjenih določb pa je z vidika zagotavljanja pravic posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, tudi ta, da se pri upravljalcih osebnih podatkov zagotovijo stroga pravila glede posredovanja osebnih podatkov samo za vnaprej določene namene, ki morajo biti zakoniti in pošteni. Gre torej tudi za odgovornost upravljalca osebnih podatkov, da obdeluje in torej tudi posreduje osebne podatke le za zakonite in poštene namene. Namen obdelave osebnih podatkov mora biti namreč po določbi 2. odstavka 8. člena ZVOP-1 določen v zakonu. Po določbi 16. člena ZVOP-1 pa se (zakonito zbrani) osebni podatki ne smejo nadalje obdelovati (torej tudi posredovati) tako, da bi bila njihova (nadaljnja) obdelava v neskladju s temi nameni.

Ker je prav upravljevalec osebnih podatkov (torej tudi upravljevalec kazenske in prekrškovne evidence) odgovoren za posredovanje osebnih podatkov, se mora sistem dostopa do informatiziranih zbirk osebnih podatkov čim bolj približati možnosti preverljivosti pravilnosti (zakonitosti in poštenosti) namena posredovanja. Glede na navedeno Informacijski pooblaščenec ocenjuje, da bo neposreden dostop zgolj z navedbo osebnega imena in naslova ter opravilne številke zadeve z vidika zagotavljanja varstva osebnih podatkov pomanjkljiv in bi bilo potrebno slediti tudi zahtevi po ustreznosti namena posredovanja osebnih podatkov, sicer so zbirke osebnih podatkov preširoko dostopne, kar je v neskladju ne le z drugim odstavkom 38. člena Ustave RS, ampak tudi s 23. členom Direktive 95/46/ES, ki določa odgovornost upravljalca osebnih podatkov. Pri tem mislimo predvsem na dostopne pravice in urejenost samega sistema informatizirane zbirke, ki mora zasledovati zakoniti namen vodenja uradnih postopkov. Da bi to pomanjkljivost lahko vsaj deloma odpravili, bi bilo potrebno že v zakonu določiti, da pri dostopu do evidenc, ki vsebujejo občutljive osebne podatke, način dostopa in sistem zavarovanja s pravilnikom določi minister za pravosodje, pred tem pa pridobi soglasje Informacijskega pooblaščenca. Ker gre torej za informatizirano zbirko osebnih podatkov, bi računalniški sistem moral prepoznavati ustreznost namena za dostop - uporabnik osebnih podatkov bi moral na nek način izkazati namen in s tem potrebnost in nujnost dostopa (nabor namenov, različnih pravnih podlag lahko upravljevalec vnese že v sam računalniški sistem). Če in ko bi sistem avtomatsko zavrnil dostop do podatka, pa je verjetno še vedno smiselno (če ni izkazan pravilen oziroma dopusten namen), da (ne)dopustnost namena še posebej (dodatno) pretehta pri upravljalcu za to pooblaščenca oseba.

Dopustnosti namena bi se lahko dodatno približali tudi z omejitvami dostopa tako, da bi se v Pravilniku natančno določili pogoji za dostop in omejitve pri dostopu. Dostop bi bil npr. dovoljen samo v kazenskih postopkih v fazi, ko ima zadeva že opravilno številko iz vpisnika "K" (da torej sistem zavrne vsako opravilno številko, ki ne ustreza opravilnim številkam v kazenskih zadevah), v register obsojencev, kazensko evidenco... lahko dostopajo samo kazenski sodniki, ko zadeva pride v sodni sistem, itd.

Upošteva je navedeno Informacijski pooblaščenec predlaga, da se v predlog 1. člena doda drugi odstavek, drugi odstavek postane tretji, zato se 1. člen preoblikuje tako, da se glasi:

"Državno tožilstvo ima na podlagi tega zakona ali drugih zakonov, ki določajo njegove naloge in pristojnosti, zaradi obravnavanja in reševanja posamezne zadeve pravico do neposrednega in brezplačnega elektronskega dostopa do evidence zaprtih oseb, kazenske evidence, evidence kazenskih točk, evidence prekrškov in vseh javnih knjig, registrov in drugih uradnih evidenc, ki jih upravljajo organi javnega sektorja v informatizirani obliki. V navedene zbirke podatkov dostopa z navedbo osebnega imena in naslova prebivališča

obdolženca, obtoženca ali stranke sodnega postopka, navedbo namena dostopa ter opravilne številke zadeve državnega tožilstva. Državno tožilstvo lahko v podatke iz zbirk podatkov vpogleda, jih kopira, prepíše ali izpiše ter nadalje obdeluje v postopkih, kjer izvršuje svoje zakonsko določene naloge in pristojnosti.

Pri dostopu do kazenske evidence, evidence prekrškov in vseh drugih evidenc, ki vsebujejo občutljive osebne podatke, način dostopa in sistem zavarovanja s pravilnikom določi minister za pravosodje, po pridobitvi predhodnega soglasja Informacijskega pooblaščenca."

Posebej na tem mestu opozarjamo na informatizirano kazensko evidenco in načelo rehabilitacije obsojencev, ki velja v našem kazenskem pravu. Programska oprema bo morala brez dvoma zadostiti načelu brisanja podatkov iz evidence, ko bo poteklo obdobje vpisa. Do dne, ko se podatki iz kazenske evidence uporabnikom pošiljajo ročno, odgovorna oseba pri upravljavcu vedno preveri (upamo), če ni morda že potekel rok, ko je vpis potrebno izbrisati. Ko bo takšno pošiljanje potekalo avtomatsko, pa bo moral sistem biti izdelan tako, da NIKOLI ne bo posredoval podatka, ki bi moral biti že izbrisan, upravičenim uporabnikom (sistem alarma ob datumu, ko je izpolnjen pogoj za izbris). Če sistem tega ne bo zagotavljal, tako dopuščamo nezakonito posredovanje podatkov. S takšnim posegom v to temeljno človekovo pravico bi grobo kršili pravico do rehabilitacije in nesorazmerno ter neupravičeno posegli v zasebnost posameznika, pa čeprav bi podatek dobila oseba, v katere strokovnost javnost ne dvomi.

Predlagamo, da navedeno pripombo upoštevate in se vam obenem zahvaljujemo za trud in prizadevanje, ki ste ga in ga še boste vložili v rešitev oziroma izboljšavo predloga zakona.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec:
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

Vročiti:

- Naslovníku,
- Arhiv, tu.